

Verslag Klimaatcafé

Energie Armoede

10 februari 2022

Insect Impact

Onder het motto Dare to taste the future is een groep studenten van Wageningen Universiteit die het eten van insecten gewoon wil maken in de westerse wereld, te beginnen in Nederland. Insecten zijn gezond, ze bevatten veel eiwitten en vitamines en vezels. Het kweken ervan vraagt veel minder water en grond en veroorzaakt minder CO₂-uitstoot dan de veehouderij. Insect Impact heeft als eerste product de insectenbrownie ontwikkeld. Hierin zit krekemel verwerkt, maar je kunt er geen insect in terugvinden. Zo probeert de startup het eten van insecten toegankelijker te maken. De brownies zijn nog niet te koop in Wageningen. Insect Impact valt onder Enactus, dat studenten ondersteunt bij het ontwikkelen van ondernemerschap.

Energie Armoede

Sanneke Kloppenburg, universitair docent bij de vakgroep Milieubeleid van de WUR geeft ons drie perspectieven op de energietransitie zien, waaraan zij vragen koppelt voor energiearmoede.

1. Het perspectief van verdelende rechtvaardigheid

Van daaruit kijk je naar de verdeling van de lusten en de lasten van de energietransitie. Voor energiearmoede kijk je naar de onrechtvaardigheden waarmee mensen die in energiearmoede leven te maken krijgen: hoge kosten, en hoe hangen die in breder verband met andere aspecten, zoals het wonen in slecht geïsoleerde huizen. Maar ook hoe worden lusten verdeeld, zoals isolatiesubsidies, wie profiteren daarvan?

2. Het perspectief van procedurele rechtvaardigheid.

Dit gaat om wie is er betrokken bij de besluitvorming van het beleid en op welk moment. Toegepast op energiearmoede kun je van daaruit de vraag stellen wie er toegang heeft tot de inspraak en of dat eerlijk is. Maar ook bij de uitvoering: hoe is de informatie over het beleid en bereikt deze de mensen in energiearmoede wel.

3. Het perspectief van rechtvaardigheid door erkenning.

Wordt het perspectief van betrokkenen op eerlijke wijze meegenomen? Hoge kosten zorgen er niet alleen voor dat mensen in een koud huis leven maar het kan ook met zich meebrengen dat mensen zich gaan schamen en geen bezoek meer durven te ontvangen, of dat zij met vooroordelen te maken krijgen omdat hun energierekening zo hoog is. Het gaat erom de beleving van mensen die in energiearmoede leven mee te nemen.

Anne Jansen, wethouder warmtetransitie

De gemeente heeft een warmtevisie vastgesteld waarin staat beschreven hoe Wageningen van het gas af wil komen, en de visie op isoleren, zonnepanelen en verdere verduurzaming van de bebouwde omgeving. Uitgangspunt van de visie is dat het sociaal en eerlijk moet zijn. De energietransitie zou woonlasten neutraal moeten zijn, maar het is niet makkelijk dat waar te maken. In de Benedenbuurt zien we dat juist huishoudens met een hoger energiegebruik beter af zijn. TNO heeft een kaart van Nederland ontwikkeld waarop te zien is in welke buurten mensen met lage inkomens in slecht geïsoleerde huizen wonen. Door de inflatie en andere oplopende kosten komen deze mensen extra in de knel. De gemeente heeft afgelopen jaar een meevaller gehad waardoor zij

geld kan uittrekken voor extra compensatie van deze groep. Dat is natuurlijk geen structurele oplossing. Ook zet de gemeente in op energiebesparing en isolatie.

Robin Smale beleidsmedewerker klimaat en duurzaamheid bij de gemeente

TNO heeft de problematiek van energiearmoede in Nederland uitgewerkt aan de hand van drie factoren: laag inkomen, hoge energierekening en wonen in een woning met een lage energiekwaliteit. Buiten deze indicatie valt de verborgen energiearmoede van huishoudens die een lage energierekening hebben door er alles aan te doen hun energiegebruik zo laag mogelijk te houden. Wageningen kent 5%, 1000-2000 huishoudens met energiearmoede; dat is iets lager dan het landelijk gemiddelde (7%). Een energierekening van 13%-20% van het inkomen noemt men hoog. Data over energiearmoede zijn [hier](#) terug te vinden.

Energiearmoede komt voor de helft voor bij éénpersoonshuishoudens, voor 17% bij éénoudergezinnen en verder bij huishoudens van éénverdieners. Deze huishoudens wonen voor 86% in een huis van de woningcorporatie en voor 8% in koopwoningen. Veel onder hen zijn al met pensioen of hebben een sociale uitkering, dus zijn ook nauwelijks in staat hun inkomen te verhogen.

Inzet van de gemeente Wageningen:

- Financiële compensatie
- Hulp bij isoleren
- Ontzorgen bij de aanschaf van zonnepanelen
- Via het Energieloket: beantwoording van vragen van inwoners, doorverwijzing en verbinding van bewoners met elkaar.
- De actie Hoe laag kun je gaan? Dit gaat om een bezoek van de Tochtbusters, die helpen met het installeren van isolatiematerialen en bijv. met tijdschakelaars voor stand-by apparaten, tochtstrips. Zij geven ook verdere tips voor energiebesparing.
- Korting op koelkast en vriezers.
- Een isolatiecoach voor koopwoningen.

Voor deze maatregelen moeten bewoners zelf in actie komen. Wil de gemeente de mensen in energiearmoede bereiken zal zij proactief moeten reageren.

Grootschalige isolatie is noodzakelijk. De Woningstichting is hiermee bezig, maar dit is een kwestie van de lange termijn en valt doorgaans samen met groot onderhoud. Het kan nog wel even duren voor de corporatie alle wijken in Wageningen heeft kunnen isoleren. Met de afschaffing van de verhuurdersheffing kan het wellicht sneller. Er komt ook een nationaal isolatieprogramma.

In de tussentijd wil de gemeente de huishoudens die het het hardst nodig hebben proactief benaderen. Zij doet dit door in de straten met energiearmoede deur aan deur langs te gaan, in samenwerking met de bewonerscommissie en de Woningstichting. Als proef is de Julianastraat op deze wijze benaderd, waar slechts drie huishoudens de Tochtbusters hadden ingeroepen. De nieuwe benadering leverde op dat 50 huishoudens een Tochtbuster plus pakket kregen aangeboden. Door de deelname van de Woningstichting kon meteen worden aangepakt. Ook de welzijnsorganisaties zijn bij de aanpak betrokken, zodat het gegroeid is tot een brede benadering, met klushulp en lokale ambassadeurs in de straat. Deze eerste proef is goed geslaagd!